

NÂNG CAO HIỆU QUẢ XUẤT BẢN SÁCH CHÍNH TRỊ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

TRẦN PHƯƠNG NGỌC*

Tóm tắt: Xuất bản sách chính trị ở Việt Nam là một hoạt động có ý nghĩa quan trọng trong việc phổ biến kiến thức và nâng cao nhận thức chính trị cho cán bộ và người dân. Vai trò của sách chính trị đối với công chúng độc giả đặt ra yêu cầu phải nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động xuất bản thể loại sách đặc thù này. Bài viết trình bày sự cần thiết phải nâng cao hiệu quả xuất bản sách chính trị ở Việt Nam và đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động xuất bản sách chính trị ở Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: hiệu quả, xuất bản, sách, chính trị, Việt Nam.

Abstract: Publishing political books is important for disseminating knowledge and raising political awareness among officials and the public in Vietnam. Given the importance of political books, publishing them more effectively and at a higher quality is crucial. This article examines the need for more efficient political book publishing in Vietnam and proposes solutions to achieve this.

Keywords: efficiency, publishing, books, politics, Vietnam.

Sách chính trị là loại sách có nội dung chuyên tải hệ thống các quan điểm, tư tưởng đại diện cho hệ tư tưởng giai cấp, các tri thức lý luận chính trị, tri thức kinh nghiệm nảy sinh từ hoạt động chính trị của Nhà nước, đảng phái đến tâm lý chính trị, được trải qua quá trình thẩm định, biên tập, in và phát hành đến các đối tượng độc giả nhằm cung cấp tri thức chính trị, góp phần xây dựng nền tảng tư tưởng của một quốc gia, dân tộc. Xuất bản sách chính trị là quá trình hoạt động gồm biên tập, in và phát hành sách chính trị bằng phương thức và cách thức khác nhau nhằm phổ biến tri thức chính trị đến độc giả. Trong đó, thông tin tri thức chính trị là sản phẩm trí tuệ của các chủ thể tham gia vào hoạt động chính trị như Đảng, Nhà nước, tổ chức chính trị xã hội, nhà chính trị, nhà khoa học, chuyên gia.

1. Sự cần thiết nâng cao hiệu quả xuất bản sách chính trị ở Việt Nam

Vị trí, vai trò của sách chính trị trong đời sống văn hóa đọc

Sách chính trị đóng vai trò quan trọng trong đời sống văn hóa đọc, không chỉ là nguồn cung cấp kiến thức mà còn là công cụ quan trọng trong việc hình thành và phát triển tư duy, nhận thức chính trị - xã hội của người đọc. Nó cung cấp thông tin về các lý thuyết chính trị, hệ thống chính trị của các quốc gia, các phong trào chính trị và các nhân vật chính trị quan trọng. Nhờ vào sách chính trị, người đọc có thể nắm bắt được các sự kiện chính trị, hiểu rõ hơn về các cơ chế, hành vi và mối quan hệ chính trị không chỉ trong nội bộ một quốc gia mà còn cả các vận động chính trị trong môi trường quốc tế, từ đó có cái nhìn toàn diện và sâu sắc hơn về thế giới xung quanh.

Sách chính trị còn đóng vai trò quan trọng trong việc giáo dục và nâng cao nhận thức chính trị của người dân thông qua các đơn vị tri thức được phân ánh trong từng nội dung. Sách chính trị là công cụ không thể thiếu đối với các nhà nghiên cứu, giúp họ tiếp cận với các lý thuyết chính trị phức tạp, hiểu rõ hơn về cơ chế hoạt động của các hệ thống chính trị và phân tích các vấn đề chính trị hiện đại. Đối với người dân nói chung, sách chính trị giúp họ nhận thức được quyền và nghĩa vụ của mình, hiểu rõ hơn về các quyết định chính trị ảnh hưởng đến cuộc sống hằng ngày, từ đó, tham gia tích cực vào các hoạt động xã hội và chính trị.

Ở Việt Nam, hoạt động xuất bản sách chính trị có vai trò quan trọng, góp phần “truyền bá, bảo vệ, phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước” (1). Bên cạnh đó, sách chính trị còn hướng tới việc giới thiệu kiến thức, kinh nghiệm có giá trị của các nước, góp phần xây dựng nền tảng tư tưởng, thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng, giáo dục, nâng cao trình độ và bản lĩnh chính trị cho cán bộ, đảng viên và nhân dân, xây dựng con người mới, nếp sống mới, đấu tranh bác bỏ các quan điểm sai trái của các thế lực phản động, thù địch.

Từ nhiệm vụ chính trị của hoạt động xuất bản ở Việt Nam

Nhiệm vụ chính trị của hoạt động xuất bản ở Việt Nam chỉ ra rằng, hoạt động này không chỉ đơn thuần là việc in ấn và phân phối sách, báo mà còn là công cụ quan trọng để tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, luật pháp Nhà nước. Việc xuất bản không chỉ thực hiện vai trò truyền tải tri thức mà còn có chức năng quan trọng trong việc định hướng tư tưởng và xây dựng ý thức hệ cho toàn xã hội. Xuất bản không chỉ là nơi truyền tải thông tin chính thống mà còn là mặt trận đấu tranh tư tưởng. Các ấn phẩm phản ánh sự thật chính trị - xã hội, qua đó trực tiếp đấu tranh với những quan điểm sai trái, xuyên tạc của các thế lực thù địch, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, giữ vững ổn định chính trị và trật tự an toàn xã hội.

Chỉ thị 42-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng về “Nâng cao chất lượng toàn diện hoạt động xuất bản” đã khẳng định: “Sự nghiệp xuất bản là một lĩnh vực hoạt động tư tưởng sắc bén của Đảng, Nhà nước và nhân dân, có nhiệm vụ xây dựng nền tảng tư tưởng, thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng và khoa học của xã hội” (2). Với những cuốn sách

chính trị đảm bảo tính định hướng chính trị - tư tưởng, tính văn hóa và tính khoa học, hoạt động xuất bản góp phần khuyến khích phát triển phong trào đọc, nghiên cứu, học tập lý luận, chính trị cho cán bộ, đảng viên và nhân dân. Nhờ đó, độc giả không chỉ có nhận thức đúng đắn và về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, những thành tựu của sự nghiệp đổi mới, mà còn có sức đề kháng, miễn nhiễm với các thông tin xấu độc đến từ các sản phẩm xuất bản phản động, thù địch.

Trong thời đại cách mạng khoa học công nghệ và toàn cầu hóa, vai trò của hoạt động xuất bản càng trở nên quan trọng trong việc góp phần kiến tạo môi trường văn hóa lành mạnh, tích cực, trong đó có văn hóa chính trị. Trước dòng chảy đa dạng, phức tạp và giao thoa lẫn nhau của nhiều luồng văn hóa - tư tưởng, hoạt động xuất bản sách nói chung cũng như xuất bản sách chính trị nói riêng, tạo ra “hệ miễn dịch” cho độc giả trong quá trình tiếp cận, lựa chọn và nghiên cứu các xuất bản phẩm có giá trị tư tưởng và khoa học cao, phản ánh thế giới quan và nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam, những giá trị nhân văn, tiến bộ của nhân loại về khoa học chính trị.

Từ thực trạng xuất bản sách chính trị hiện nay

Trong những năm qua, công tác xuất bản sách chính trị đã đạt được những kết quả quan trọng. Nhiều tác phẩm lý luận, chính trị có giá trị được xuất bản. Sách đáp ứng đồng thời các yêu cầu về tính định hướng, tính chiến đấu và tính hấp dẫn, có tác dụng lan tỏa trong đời sống xã hội, giải đáp nhiều vấn đề quan trọng về lý luận chính trị, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, về xây dựng Đảng, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam, về thành tựu và kinh nghiệm tiến hành công cuộc đổi mới. Thành tựu xuất bản sách chính trị đã “đáp ứng tốt hơn nhu cầu về sách lý luận, chính trị của cán bộ, đảng viên, nhân dân và góp phần tích cực tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước” và góp phần quan trọng trong “đấu tranh phòng, chống quan liêu, tham nhũng, lãng phí; bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng” (3). Những cuốn sách chính trị chất lượng cao đã trực tiếp nâng cao nhận thức chính trị, củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân vào sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước.

Chất lượng xuất bản sách chính trị đã từng bước được nâng lên cả về nội dung, hình thức, cơ cấu và thể loại sách. Sách chính trị ở Việt Nam đa dạng về

nội dung, bao gồm các tác phẩm về tư tưởng Hồ Chí Minh, lý luận chính trị, lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, các vấn đề quốc tế, và các chính sách kinh tế - xã hội. Riêng Nhà xuất bản (Nxb) *Chính trị quốc gia Sự thật*, “tính đến ngày 16-12-2024, số bản thảo nộp duyệt là 648 bản thảo, bằng 111,7% so với cùng kỳ năm 2023. Hoàn thành biên tập, xuất bản nhiều cuốn sách quan trọng phục vụ nhiệm vụ chính trị của Đảng, Nhà nước, đặc biệt là sách của các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước, của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng và sách phục vụ kỷ niệm các ngày lễ lớn” (4), “...nhiều cuốn sách quan trọng phục vụ nhiệm vụ chính trị của Đảng, Nhà nước; nhiều cuốn sách đã tạo sức lan tỏa mạnh mẽ, trở thành “cẩm nang” cho cán bộ, đảng viên các ngành, lĩnh vực và tạo thành các đợt sinh hoạt chính trị rộng lớn trong các cơ quan, đơn vị, như các cuốn sách của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng: *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc; Biến thách thức thành cơ hội, quyết tâm tạo đột phá đưa đất nước phát triển nhanh, bền vững; Quốc hội trong tiến trình đổi mới đáp ứng yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Vững bước trên con đường đổi mới* - tập 3 (2017-2020), tập 4 (2021-2024)” (5).

Phương thức, cơ chế hoạt động, quản lý công tác xuất bản sách chính trị đã được đổi mới. Trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của đội ngũ làm công tác biên tập, xuất bản, phát hành về thể loại sách chính trị từng bước được nâng cao.

Tuy nhiên, hoạt động xuất bản sách chính trị vẫn còn những hạn chế. Chất lượng chính trị, khoa học, tính thực tiễn, tính chiến đấu, tính thuyết phục và hấp dẫn của sách lý luận, chính trị còn hạn chế, chưa có nhiều đầu sách hay, có giá trị cao về lý luận và thực tiễn. Số lượng sách chính trị bình quân theo đầu người còn thấp. Tiềm lực của các Nxb còn hạn chế cả về cơ sở vật chất, công nghệ và vốn. Bên cạnh đó, “bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của một bộ phận cán bộ lãnh đạo, quản lý, biên tập viên, cán bộ phát hành sách lý luận, chính trị còn hạn chế; chưa có nhiều chuyên gia có trình độ cao về biên soạn sách lý luận, chính trị, nhất là trong tổng kết sự nghiệp đổi mới và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta” (6).

Nhìn chung, sách chính trị vẫn còn mang tính hàn lâm và nhiều đầu sách khô khan và chưa thu hút được sự quan tâm của đông đảo độc giả, đặc biệt là giới trẻ. Mặc dù sách chính trị có tầm quan trọng lớn

đối với việc giáo dục và nâng cao nhận thức chính trị của người dân, nhưng thực tế cho thấy mức độ quan tâm và đón nhận của độc giả chưa cao. Độc giả trẻ thường ít đọc sách chính trị do thiếu sự hấp dẫn và gắn kết với các vấn đề họ quan tâm. Phương thức xuất bản, phát hành còn nhiều bất cập, nhất là việc xuất bản điện tử, phát hành trên mạng internet. Sách chính trị thường có lượng tiêu thụ không cao so với các thể loại sách khác như văn học, tiểu thuyết, hay sách kỹ năng sống, làm ảnh hưởng trực tiếp đến doanh thu và động lực của các Nxb trong việc đầu tư vào sách chính trị.

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang tác động mạnh mẽ đến mọi lĩnh vực, công tác xuất bản sách chính trị có lúc chậm đổi mới mô hình, cách thức hoạt động và phương thức truyền tải sản phẩm đến các đối tượng độc giả trong xã hội. Việc ứng dụng công nghệ số vào hoạt động xuất bản sách chính trị thiếu đồng bộ và toàn diện, chủ yếu mới tập trung vào hoạt động quản trị nội bộ và biên tập, in ấn, chưa chú trọng đến chuyển đổi số trong phát hành, làm hạn chế khả năng đưa sách chính trị đến gần hơn với các đối tượng độc giả khác nhau, từ đó hạn chế vai trò tuyên truyền, định hướng và phổ biến tri thức chính thống của xuất bản sách chính trị trong đời sống văn hóa đọc phong phú và phức tạp hiện nay.

2. Giải pháp nâng cao hiệu quả xuất bản sách chính trị hiện nay

Nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên về vai trò, ý nghĩa, tầm quan trọng của sách chính trị

Đây là giải pháp quan trọng hàng đầu trong việc nâng cao hiệu quả xuất bản sách chính trị hiện nay. Khi nhận thức được nâng lên, sẽ tác động vào hệ thống vận hành và các khâu của quá trình xuất bản, từ biên tập, in ấn, phát hành sách chính trị, qua đó thúc đẩy hoạt động xuất bản thể loại sách này có bước phát triển, đáp ứng yêu cầu về định hướng chính trị, tuyên truyền của sách chính trị. Mỗi cơ quan, đơn vị, địa phương cần lập kế hoạch tổ chức các buổi học tập, hội thảo và tọa đàm về các chủ đề liên quan đến sách chính trị để cán bộ, đảng viên hiểu rõ hơn về vai trò và ý nghĩa của thể loại sách này. Bên cạnh đó, có thể tận dụng các phương tiện truyền thông như báo chí, truyền hình, đài phát thanh và mạng xã hội để tuyên truyền về tầm quan trọng của sách chính trị.

Trong công tác tuyên truyền, giáo dục về vị trí, tầm quan trọng của sách chính trị, Nhà nước cần đầu tư phát triển hệ thống thư viện, tủ sách chính trị tại các cơ quan, đơn vị, địa phương để cán bộ, đảng viên

dễ dàng tiếp cận và đọc sách. Đưa nội dung sách chính trị vào chương trình đào tạo và bồi dưỡng cán bộ, đảng viên ở các cấp, từ Trung ương đến địa phương. Tích hợp các bài giảng, tài liệu tham khảo từ các sách chính trị vào giáo trình đào tạo để cán bộ, đảng viên có cơ hội tiếp cận và nghiên cứu sâu hơn. Phát động các phong trào, chương trình khuyến đọc sách chính trị trong hệ thống chính trị và toàn xã hội, tập trung tạo cơ chế khuyến khích, thúc đẩy cán bộ, đảng viên đọc sách và chia sẻ kiến thức từ sách chính trị không chỉ trong nghiên cứu mà cả trong các hoạt động chuyên môn, nghiệp vụ.

Đổi mới hoạt động xuất bản sách chính trị phù hợp với cơ chế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và bối cảnh văn hóa đọc mới

Trước hết, cần đa dạng hóa nội dung, thể loại trong xuất bản sách chính trị đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ và nhu cầu của độc giả. Việc này không chỉ giúp thu hút đông đảo độc giả mà còn góp phần nâng cao nhận thức và hiểu biết của cán bộ, đảng viên và toàn xã hội về các vấn đề chính trị có liên quan. Nâng cao chất lượng chính trị, khoa học, tính thực tiễn, tính chiến đấu của sách lý luận, chính trị, đáp ứng yêu cầu của công tác tư tưởng - văn hóa trong tình hình mới. Tích cực đổi mới, nâng cao chất lượng sách lý luận chính trị, bảo đảm đa dạng về hình thức, phong phú về thể loại, sâu sắc về nội dung nhằm đáp ứng tốt hơn nhu cầu của cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân. Chuyển đổi loại hình hoạt động của các nhà xuất bản sách lý luận chính trị phù hợp với thực tế, đúng với quy định của Đảng và Nhà nước. Có chính sách ưu tiên, ưu đãi về cơ chế, môi trường và chế độ đãi ngộ nhằm thu hút đội ngũ công tác viên là các chuyên gia, nhà khoa học, nhà quản lý có kinh nghiệm tham gia viết, biên soạn, biên dịch sách lý luận, chính trị.

Trong quy trình của công tác xuất bản sách lý luận, chính trị, cần “Thực hiện xã hội hóa, liên kết giữa nhà xuất bản với các tổ chức kể cả các tổ chức nước ngoài được phép hoạt động ở Việt Nam trong hoạt động in và phát hành sách lý luận, chính trị theo đúng quy định của pháp luật” (7). Bên cạnh đó, Nhà nước nên tập trung tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, hạ tầng và ứng dụng công nghệ thông tin cho các Nxb, cơ sở phát hành sách lý luận, chính trị. Đa dạng hóa các thể loại sách và phương thức xuất bản, phát hành sách lý luận, chính trị, đặc biệt là xuất bản sách điện tử, sách tinh gọn, sách nói và phát hành sách trên nền tảng đọc sách trực tuyến, từ đó mở rộng mạng lưới bao phủ của sách chính trị trong xã hội. Tích cực tận dụng thành tựu của công nghệ thông tin

và truyền thông để xuất bản và phát hành sách chính trị phù hợp với nhu cầu và thị hiếu độc tích cực, chính đáng của độc giả.

Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực làm công tác xuất bản sách chính trị

Lĩnh vực xuất bản sách chính trị không chỉ đóng vai trò quan trọng trong việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, mà còn giúp xây dựng nền văn hóa chính trị, tăng cường nhận thức cộng đồng về các vấn đề quan trọng của đất nước. Để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao về chất lượng và hiệu quả công tác xuất bản sách chính trị, việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực là một trong những yếu tố cốt lõi không thể thiếu. Chỉ thị 44-CT/TW xác định, phải “Xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác biên soạn, biên tập, xuất bản, phát hành, cán bộ lãnh đạo, quản lý xuất bản sách lý luận, chính trị có bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức nghề nghiệp, trình độ chuyên môn cao” (8).

Do vậy, nguồn nhân lực làm công tác xuất bản sách chính trị, cần đổi mới, hiện đại hóa chương trình đào tạo, trong đó đặc biệt chú trọng đào tạo kỹ năng, nghiệp vụ biên tập, xuất bản. Các Nxb sách chính trị cần xây dựng kế hoạch tuyển chọn, đào tạo và đào tạo lại đội ngũ cán bộ làm công tác biên tập, xuất bản, phát hành sách lý luận, chính trị đáp ứng yêu cầu phát triển trong thời kỳ mới, phối hợp với các trường đại học, viện nghiên cứu để tổ chức các lớp bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn cho cán bộ, nhân viên làm công tác xuất bản sách chính trị. Mỗi Nxb sách chính trị nên định kỳ tổ chức các chương trình tham quan, học hỏi kinh nghiệm tại các đơn vị xuất bản uy tín để cán bộ, viên chức có cơ hội tìm hiểu và nâng cao trình độ.

Xuất bản sách chính trị đóng vai trò quan trọng trong đời sống xã hội cũng như hoạt động chính trị, giúp người đọc hiểu rõ hơn về các giá trị, lý tưởng và tư tưởng chính trị của Đảng và Nhà nước, từ đó củng cố và phát triển nhận thức, hành vi tham gia các hoạt động chính trị của người dân. Chỉ thị 44-CT/TW yêu cầu: Khuyến khích phát triển phong trào đọc, nghiên cứu, học tập, trong đó có sách lý luận, chính trị cho cán bộ, đảng viên và nhân dân nhằm giáo dục, nâng cao trình độ lý luận cho cán bộ, đảng viên. Đây là một trong những nhiệm vụ then chốt để góp phần đấu tranh phòng, chống suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và các biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, tạo cơ sở để hoạt động xuất bản đóng góp tích cực, hiệu quả vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc ■

T.P.N

1. Ban Bí thư Trung ương Đảng, *Chỉ thị 20-CT/TW về nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác xuất bản, phát hành sách lý luận, chính trị trong tình hình mới*, *tulieuvankien.dangcongsan.vn*, 27-1-2003.

2. Ban Bí thư Trung ương Đảng, *Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 25-8-2004 của Ban Bí thư về nâng cao chất lượng toàn diện của hoạt động xuất bản*, *thuvienphapluat.vn*, 25-8-2004.

3, 6, 7, 8. Ban Bí thư Trung ương Đảng, *Chỉ thị số 44-CT/TW, ngày 16-4-2020 của Ban Bí thư về đổi mới, nâng*

cao chất lượng, hiệu quả công tác xuất bản, phát hành và nghiên cứu, học tập sách lý luận, chính trị, *tulieuvankien.dangcongsan.vn*, 16-4-2020.

4. Huy Lê, *Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật sẽ tăng cường số hóa quy trình xuất bản*, *dangcongsan.vn*, 30-12-2024.

5. H.Sen, *Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật xuất bản nhiều cuốn sách lý luận chính trị quan trọng*, *daibieunhandan.vn*, 30-12-2024.

Ngày Tòa soạn nhận bài: 31-12-2024; Ngày phản biện, đánh giá, sửa chữa: 12-1-2025; Ngày duyệt đăng: 28-2-2025.

TÌM HIỂU KIẾN TRÚC NGÔI CHÍNH ĐIỆN...

(tiếp theo trang 107)

Mặt khác có một đặc điểm cũng cần quan tâm trong việc trang trí bên trong nội thất Chính điện. Mặc dù đây là nơi phần lớn dành cho chư tăng cử hành các nghi lễ Phật giáo, thế nhưng có những cuộc lễ, nếu không có sự tham dự của Phật tử, cư sĩ, thì cuộc lễ đó vẫn chưa “đạt yêu cầu” theo nguyên tắc tổ chức lễ hội Phật giáo Khmer. Nói cách khác, Phật tử được quyền tham gia vào bất kỳ lễ hội nào của Chư Tăng và có quyền ngồi chung trong ngôi Chính điện với các vị sư, tất nhiên ngoại trừ một số nghi thức của lễ Kiết giới Sây-ma. Song, vấn đề khi bước vào ngôi Chính điện, Phật tử phải ngồi vào vị trí nào để thể hiện sự tôn nghiêm, kính trọng pháp và tăng trong mỗi lần hành lễ. Vậy là vị trí để ngồi giữa Phật tử và Chư Tăng phải có sự phân định ranh giới rõ ràng. Với ý nghĩa đó, nên mặt sàn của ngôi Chính điện thường được lát bằng hai màu gạch khác nhau. Phần giữa hai hàng cột là khu vực dành riêng cho các nhà sư được lát bằng một màu gạch, phần còn lại là màu khác. Đây chính là cách phân định ranh giới mang tính trực quan, dễ xác định nhất, gần như trở thành “nguyên tắc” chung từ khá lâu.

Kết luận

Với những đặc điểm của nghệ thuật kiến trúc như trên, chúng ta thấy rằng, Chính điện chùa Khmer rất khác biệt so với nhiều ngôi chùa của các dân tộc khác. Những sự khác biệt đó không chỉ thể hiện những nét độc đáo trong quan niệm thẩm mỹ và tạo hình của người Khmer mà qua đó giúp chúng ta hiểu thêm quá trình giao lưu, tiếp biến văn hóa sinh động ở vùng đất Nam Bộ ■

H.S.N

1. Phu So-cha, *Một số quy tắc trong xây dựng chùa chiền*, Nxb Viện Phật học, Phnom Penh, 2001.

2. Phòng văn ông Thạch Sên (A-cha) tại thị trấn Hòa Bình, huyện Hòa Bình, tỉnh Bạc Liêu, 4-2023.

3. Michel Tranet, *Văn hóa văn minh Khmer - Tôn giáo tín ngưỡng của người Khmer thời tiền sử*, thuộc bản quyền của Công ty Smart International Consulting and Dr. Michel Tranet, 2004, tr.143.

4. Phòng văn cổ họa sĩ Thái Sung ở thị trấn Hòa Bình, huyện Hòa Bình, tỉnh Bạc Liêu, 2005.

Ngày Tòa soạn nhận bài: 18-1-2025; Ngày phản biện, đánh giá, sửa chữa: 15-2-2025; Ngày duyệt đăng: 28-2-2025.

- BAN NGHIÊN CỨU LÝ LUẬN: TRƯỞNG BAN: TS Nguyễn Liên Hương; PHÓ TRƯỞNG BAN: Nguyễn Thị Hồng Vân; BIÊN TẬP VIÊN: TS Uông Thị Mai Hương, Ths Nguyễn Thị Lôn, Quảng Hùng Mạnh, Tel: 024.35131304.
- TRƯỞNG BAN VĂN HÓA NGHỆ THUẬT: Ths Nguyễn Đức Bình.
- TRƯỞNG BAN TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ: Phạm Văn Chính. Tel: 024.35131307.
- TRƯỞNG BAN TRỊ SỰ: Vũ Thùy Linh, Tel: 024.35111780.
- PHÒNG QUẢNG CÁO, PHÁT HÀNH: Tel: 024.38510447.
- THƯỜNG TRÚ TẠI TP.HCM: 170 Nguyễn Đình Chiểu, Quận 3, Tel: 0907400535 (Phạm Thị Xuân Hương); Fax: 028.39306838, Email: tocvhntsaigon@gmail.com.
- TRÌNH BÀY: Linh Giang - Hồng Hân.

ẤN PHẨM ĐƯỢC PHÁT HÀNH QUA MẠNG LƯỚI BƯU ĐIỆN VIỆT NAM
MÃ ẤN PHẨM: C118; HOTLINE: 1800.585855